5de JAARGANG. CURACAO DEN 11n AUGUSTUS 1888. N° 241

AMIGOE DI CURACAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,25.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels fl. 0,50, voor elken regel meer fl. 0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, N° 129.
UITSLUITENDE AGENTEN VOOR EUROPA:
P. JOLY & J. MARTIN,
66, RUE LAFAYETTE, PARIJS.
C. LEUCHS & Co.
17, BARRETT'S GROVE, LONDEN.

E Coerant aki ta sali toer Dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2.— pa tres luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl 10,— pa anja.
Un number só fl. 0,25.
Un annuncio di 1 té 7 regel, fl 0,50, cada regel mas fl. 0,07½.

ENCYCLIEK

VAN

onzen Allerheiligsten Vader LEO XIII,

DOOR DE GODDELIJKE VOORZIENIGHEID PAUS.

over de

MENSCHELIJKE VRIJHEID.

(*Vervolg.*)

Indien men in de twistgesprekken, die over de vrijheid gevoerd worden, deze wettige en eerlijke vrijheid verstond, zooals de rede en Ons woord die beschrijven, zou niemand meer de Kerk durven vervolgen met het verwijt, dat men haar met de hoogste onrechtvaardigheid toewerpt, te weten, dat zij de vijandin is van de vrijheid der individuën of van die der Staten. Maar er zijn er een groot aantal, die op het voorbeeld van Lucifer, van wien het misdadig woord is: *Ik zal niet dienen*, onder den naam van vrijheid datgene verstaan, wat slechts een loutere en dwaze losbandigheid is. Aldus zijn degenen, die tot deze zoo verspreide en zoo machtige school behooren en die, hun naam aan het woord vrijheid [*libertas*] ontleenende, *liberalen* willen genoemd worden.

En inderdaad, wat de partijgangers van het Naturalisme en Rationalisme in de philosophie zijn, dat zijn deze begunstigers van het Liberalisme in de zedelijke en burgerlijke orde, dewijl zij in de zeden en de praktijk des levens de beginselen invoeren, welke door de partijgangers van het Naturalisme zijn gevestigd. Nu is het beginsel van alle rationalisme de souvereine overheersching der menschelijke rede, die, de verplichte gehoorzaamheid aan de goddelijke en eeuwige rede weigerend, en, bewerend slechts af te hangen van zich zelve, zichzelve alleen erkent als het hoogste beginsel, de bron en de rechter der waarheid. Zoo is de pretentie der sectarissen van het *Liberalisme*, waarvan Wij hebben gesproken; volgens hen is er in de praktijk des levens geen goddelijke macht, waaraan men gehouden is te gehoorzamen, maar iedereen is voor zichzelven zijn eigen wet. Vandaar komt de zedeleer voort, die men *onafhankelijke* noemt, en die, onder den schijn der vrijheid den wil afkeerende van de waarneming der goddelijke voorschriften, den mensch geleidt tot eene onbeperkte ongebondenheid.— Wat er ten slotte uit voorkomt, vooral in de menschelijke maatschappijen, is gemakkelijk te zien. Want, als eenmaal deze overtuiging, dat niemand gezag over den mensch heeft, in den geest is gevestigd, is het gevolg, dat de uitwerkende oorzaak der burgerlijke gemeenschap en der maatschappij gezocht moet worden niet in een buiten of boven den mensch staand beginsel, maar in ieders vrijen wil, en dat de openbare macht voortkomt van de menigte als uit de eerste bron: daarenboven wat de individueele rede is voor het individu, te weten de eenige wet, die het bijzonder leven regelt, moet de collectieve rede zijn voor de gezamenlijkheid in de orde der openbare zaken: vandaar de macht, behoorende aan het getal, en de meerderheden, die alleen het recht en den plicht scheppen. Maar de tegenstelling van dat alles met de rede komt genoeg uit in hetgeen gezegd is. Inderdaad, te willen dat er geen enkele band zij tusschen den mensch of de burgerlijke maatschappij en God den Schepper, die bijgevolg de opperste wetgever over alle zaken is, strijdt volstrekt tegen de natuur en niet alleen tegen de natuur des menschen maar tegen die van alle geschapen wezens: want alle uitwerksel is noodzakelijk vereenigd door eenigen band met de oorzaak, van waar het uitgaat: en het past aan alle natuur en het behoort tot de vervolmaking van eenieder, dat zij blijve op de plaats en in den rang, welke haar de natuurlijke orde aanwijst, d. w. z. dat het mindere wezen zich onderwerpe en gehoorzame aan dat, wat boven hem staat. Maar daarenboven brengt zulk eene leer het grootste onheil zoowel over het individu als over de maatschappij. En in waarheid, indien men het goed en het kwaad enkel en alleen doet afhangen van het oordeel der rede, neemt men het eigenlijk verschil tusschen het goed en het kwaad weg: het schandelijke en het brave verschillen dan niet meer in werkelijkheid maar alleen in de meening en het oordeel van ieder: wat hun behaagt zal geoorloofd zijn. Zoodra men eene dergelijke zedeleer aanneemt, die niet voldoende is om de ongeregelde begeerten der ziel te onderdrukken of te kalmeeren, opent men den toegang voor alle bedorvenheden des levens. In de openbare zaken scheidt de macht om te bevelen zich van het waar en natuurlijk beginsel, waaraan het al zijne macht ontleent om het gemeenschappelijk goed te verschaffen de wet, die bepaalt wat men doen en laten moet, wordt overgelaten aan de grillen der talrijkste menigte, hetgeen den weg bereiden is voor de tyrannieke overheersching. Zoodra men de macht Gods over den mensch en de menschelijke maatschappij afwijst, is het natuurlijk, dat de maatschappij geen godsdienst meer heeft, en alles wat op den godsdienst betrekking heeft, wordt dan het voorwerp der meest volkomen onverschilligheid.

Eveneens met het denkbeeld harer opperheerschappij gewapend, zal de menigte zich gemakkelijk tot den opstand en de ongeregeldheden laten voeren, en als de toom van den plicht en het geweten niet meer bestaat, blijft er niets meer over dan het geweld, dat alleenstaande vrij zwak is om de hartstochten des volks in bedwang te houden. Wij hebben er het bewijs van in de bijna dagelijksche twisten tusschen de *Socialisten* en andere oproerzieke secten, die sedert zoo langen tijd werken aan het omverwerpen van den Staat tot in zijne grondvesten. Men oordeele dus en indien men het recht begrip der zaken heeft, zegge men of zulke leerstellingen voordeelig zijn voor de ware en den mensch waardige vrijheid, of haar niet veeleer omverwerpen en geheel tenonderbrengen.

Ongetwijfeld schrikken dergelijke meeningen door hunne ontzaglijkheid zelve af, en haar klaarblijkelijke strijd met de waarheid, evenals de onmetelijkheid der rampen, waarvan wij gezien hebben, dat zij de oorzaak zijn, verhinderen de partijgangers van het liberalisme, zonder uitzondering, hunne goedkeuring er aan te hechten. Zelfs, gedwongen door de kracht der waarheid, aarzelen velen hunner niet, te erkennen, zij bekennen het zelfs vrijwillig, dat, door zich aan zulke buitensporigheden over te geven, met verachting der waarheid en gerechtigheid, de vrijheid bederft en openlijk in ongebondenheid ontaardt; zij moet dus geleid, bestuurd worden door het gezond verstand en, wat er het gevolg van is, onderworpen zijn aan het natuurrecht en de goddelijke en eeuwige wet. Maar daar gelooven zij te moeten stilhouden, en zij stemmen niet toe, dat de vrije mensch zich moet onderwerpen aan de wetten, die het Gode zou behagen ons op te leggen langs een anderen weg dan dien der natuurlijke rede.— Maar daarin zijn zij volstrekt in tegenspraak met zichzelve. Want indien men, zooals zij zelf toestemmen, [en wie zou het redelijkerwijze niet toestemmen?] aan den

---

RECUERDO DI UN SOLDÁ BIEUW.

—o—

(*Siguimentoe*).

Sacrificio di Misa a caba; soldánan toer a coeminsa pone nan na fila i particularnan a toema direccion pa cantinanan. E homber bieuw, koe semper ainda tabata banda di mi i tabata mira coe ciertoe interes e diferente curpanan, tabata jama mas i mas mi atencion. Mi a ofrecé un sneif; i pa kiko lo mi nenga, mi a haci esai como un pretexto pa coeminsa un combersacion. — „Danki, Senjor, mi no ta sneif," e homber a responde mi.

—„Sin duda bo a bini aki pa mira parada," mi a bisé.

—„Si i no," el a responde, „pasobra ainda mi ta un soldá bieuw i mi ta haja mi aki masjá na mi smaak, ma mi ahaci e viage-aki principalmente pa mi mira mi jioe, koe ta den servicio cerca cabajeria. Mi anjanan ta hopi, ma mi ta biba den e tempoe-aki; p'esai mi no a laga un viage largoe spanta mi, pasobra ningun hende no sabi kiko ta para pa sosode, Senjor."

—„Bo ta moestra muchoe balente ainda pa bo papia asina, i lo ke ta bo jioe tampoco e no ta corre ningun peligro, pasobra p'awor no tin di teme ningun guerra."

—„Mi no tin miedoe di guerra tampoco, Senjor; guerra no ta e peligro di mas grandi, na cual hende den servicio militar ta expuesto. Un soldá, koe no ta tribi mira enemigoe den nan cara, no bal nada, ma den bida di kazerne tin scondé algun enemigoe, koe ta muchoe mas peligroso koe guerra i koe no ta kita for di caminda sino pa e balanan, di cual pastoor a caba di papia den misa. Mi a bini aki pa mi tambe bin adverti mi jioe ainda un bo mas riba e enemigoenan-ai, pasobra mi conoce nan i mi sabi com peligroso nan ta."

—„Esai bo ta haci bon, ¿bo kie mi moestra bo caminda pa bai na cabajeria?

—„Ta poco mas koe amable di bo, Senjor," e homber bieuw a responde, „ma coe gustoe lo mi haci uso di bo ofrecementoe, pasobra mi ta stranjeroe aki."

Nos a cohe caminda pa banda di cantinanan, meimei di e multitud di hende, di muzikantnan i di e pidido di limosnanan, di cual mi a papia mas adilanti, pa nos a bai te na fin di e campo, caminda cabajeria tabata. Te n'e momentoe-ai ainda pueblo tabata basja di toer parti, di tal manera koe cantinanan tabata jen te koe un partida di hende mester a busca un lugá pa sosega riba barí basjinan, koe tabatin na porta afó di e cantinanan. Na toer caminda tabatin muziek, na toer caminda tabatin cantica i mas cantica.

E lugá na otro ora asina ketoe i solitario, na oenda ordinariamente hende no sa tende sino gritamentoe di carnénan, koe ta bin come e poco jerbanan koe tin ai, — e lugá tabata parce e dia-ai un plaza di fiesta den cualke di stad grandinan.

Promé koe nos a jega n'e lugá di cabajeria, un mucha homber tabata bini na carreda bin contra nos; i e homber bieuw a conoce un be koe tabata su jioe.

—„Mi a mira bo den misa caba, papa," e soldá dici, mientras su wowonan tabata brilja di contentoe, ora el a cera e homber bieuw den su brazanan.

Mi kier a retira, pasobra mi ofrecementoe tabata cumpli caba, ma e homber bieuw dici coe mi; „Nos no tin ningun secretoe, Senjor; henter mundoe por bien sabi kiko mi tin di papia coe mi jioe, i lo mi a desea koe henter mundoe por a tende. Permiti un soldá bieuw e honor di moestra bo su reconocementoe ofreciendo bo algo aki na campo; ma ainda mi tin di papia promé un cos coe mi jioe; un cos, koe ta pisa mi riba mi coerazon ¿Bo tin tempoe, Jacobo?"

—„Un ora, papa."

—„Bon anto, laga nos bam un momentoe den e mondi-aja, pasobra aki tin masjá boroto."

E ora-ai nos toer tres a sigui p'e mondi, koe e homber a moestra, mientras e tata i e jioe tabata hací un na otro toer sorto di pregunta, koe no tin importancia sino pa nan.

Asina koe nos a kita for di bista di toer hende, e tata bieuw a para dilanti di su jioe, el a pone su manoe riba su schouder i é dici coe un tono serio: „Mira mi bon den mi wowo, mi jioe....... asina! ¿Bo a keda fiel n'e promesanan, koe bo a haci dia bo tata bai sali for di cas di bo tata?"

—„Si, papa," e mucha homber a responde coe un frankeza, koe ni un momentoe mi no por a duda di verdad di su respondi.

—„¿Bo a keda limpi di toer e vicionan, na cual muchoe, ai!, di den servicio militar ta entrega nan?"

—„Si, papa."

—Corda bon, koe Dios ta tende bo, Jacobo; un tata un jioe por ganja, ma Dios ta mira den coerazon."

—„Mi ta sigura bo, papa, koe bo no tin nada di tira na mi cara."

wil van den wetgevenden God moet gehoorzamen, dewijl de gansche mensch van God afhangt en naar God moet streven, volgt daaruit, dat niemand perken of voorwaarden aan Zijn wetgevend gezag kan stellen, zonder zich te verzetten tegen de Gode verschuldigde gehoorzaamheid. Meer nog: indien de menschelijke rede zich genoegzame pretentie aanmatigt om te willen besluiten, welke de rechten Gods en hare plichten zijn, zal de eerbied voor de Goddelijke wetten bij haar meer in schijn dan in werkelijkheid bestaan, en haar oordeel zal meer waard zijn dan Goddelijk gezag en Voorzienigheid. Het is dus noodzakelijk, dat de regel onzes levens door ons voortdurend en oprecht worde ontleend niet alleen aan de eeuwige wet maar aan de verzameling van alle wetten en ook elke in het bijzonder, die God in Zijne oneindige wijsheid, in Zijne oneindige macht en door de middelen, die Hem behaagd hebben, ons heeft willen schenken en die wij met zekerheid kunnen kennen door klaarblijkelijke teekenen, welke geen plaats voor twijfel overlaten. En dat te meer daar deze soorten van wetten, hetzelfde beginsel, denzelfden maker als de goddelijke wet hebbende, noodzakelijkerwijze slechts kunnen harmonieeren met de rede en het natuurlijk recht volmaken: overigens vinden wij er het leerambt van God zelven in opgesloten, die, om ons verstand en onzen wil te beletten in de dwaling te vallen, ze beiden geleidt en hun den weg aanduidt op de meest welwillende wijze. Laten wij dus heilig en onscheidbaar vereenigd laten datgene wat niet kan, niet mag gescheiden worden, en dat God ons onderworpen en gehoorzaam vinde aan Zijne wetten in alle zaken, volgens de natuurlijke rede zelve.

Anderen gaan iets minder ver, doch zonder meer consequent met zich zelven te zijn: volgens hen moeten de goddelijke wetten het leven en het gedrag der particulieren, maar niet dat der Staten, regelen: het is in de publieke zaken geoorloofd, van de bevelen van God af te wijken en zonder er de minste rekenschap mede te houden wetten te maken, waaruit deze verderfelijke gevolgtrekking der scheiding van Kerk en Staat geboren wordt. Maar de ongerijmdheid van die meeningen laat zich zonder moeite begrijpen. De maatschappij moet, de natuur zelve roept het uit, de maatschappij moet den burgers de middelen en de gemakkelijkheden geven, om hun leven volgens de rechtschapenheid door te brengen, d. w. z. volgens de wetten van God, wijl God het beginsel is van alle rechtschapenheid en van alle rechtvaardigheid: het zou dus volstrekt strijdig zijn, dat de Staat zijn belang van dezelfde wetten kon losmaken, of zelfs waarin dan ook tegen haar kon gaan. — Daarenboven zijn zij, die de volken regeeren, voorzeker aan de algemeene zaak verschuldigd, haar door de wijsheid hunner wetten niet alleen de uitwendige voordeelen en de goederen, maar ook en bovenal de goederen der ziel te verschaffen. Om nu die goederen te doen aangroeien, zou men zich niets doeltreffender kunnen voorstellen dan die wetten, waarvan God de maker is: en het is daarom, dat zij, die in het bestuur der Staten niet de minste rekenschap willen houden met de goddelijke wetten, waarlijk de politieke macht van hare instelling en van de door de natuur voorgeschreven orde afbrengen. Maar eene opmerking, van meer belang en waaraan Wij zelve meer dan eens elders herinnerd hebben, is, dat de burgerlijke macht en de heilige macht, alhoewel niet hetzelfde doel hebbend en niet in dezelfde wegen wandelend, in de uitoefening harer bedieningen evenwel elkander soms moeten ontmoeten. Beiden oefenen, inderdaad, haar gezag over dezelfde onderdanen uit, en meer dan eens, over dezelfde voorwerpen, ofschoon van verschillende gezichtspunten. Het conflict zou in die omstandigheid ongerijmd zijn en openlijk met de oneindige wijsheid der goddelijke raadgevingen strijden: er moet dus noodzakelijkerwijze een middel, een weg zijn, om de oorzaken van geschillen en twisten te doen verdwijnen, en de overeenstemming in de praktijk vast te stellen. En deze overeenstemming heeft men niet zonder reden bij de vereeniging vergeleken, welke tusschen de ziel en het lichaam bestaat, en dat tot het grootste voordeel der beide verbondenen, want de scheiding is bijzonderlijk noodlottig voor het lichaam, wijl zij het van het leven berooft.

Maar, om deze waarheden beter in het licht te stellen, is het goed, dat Wij de verschillende soorten van vrijheden afzonderlijk beschouwen, welke men als veroveringen van onzen tijd opgeeft. — En laten Wij vooreerst, betreffende de individu's, de met de deugd van den godsdienst zoo tegenstrijdige vrijheid onderzoeken, *de vrijheid der godsdiensten*, zooals men haar noemt, eene vrijheid, welke rust op dit beginsel, dat het iedereen vrijstaat zulken godsdienst te belijden, welke hem bevalt, of zelfs er geen enkelen te belijden. — Maar, geheel integendeel, dit is zonder eenigen twijfel onder al de plichten van den mensch de grootste en de heiligste plicht, welke den mensch gelast aan God een hulde van godsvrucht en godsdienst te bewijzen. En die plicht is slechts een gevolg van dit feit, dat wij voortdurend onder de afhankelijkheid van God zijn, door den wil en de voorzienigheid van God bestuurd worden, en dat wij, uit Hem gekomen, tot Hem moeten terugkeeren. Er moet bijgevoegd, dat geen enkele deugd dien naam waardig kan bestaan zonder den godsdienst, want de zedelijke deugd is die, welker daden alles ten doel hebben, wat ons tot God voert, als ons hoogste en beste goed: en het is daarom, dat de godsdienst, welke „de daden volvoert, die de goddelijke eer tot rechtstreeksch en onmiddellijk doel hebben" (1) terzelfdertijd de koning en de regel van alle deugden is. En zoo men vraagt, welken godsdienst men onder allen, die beleden worden met uitsluiting der andere moet volgen, gaan de natuur en de rede saam om ons te antwoorden: dien, welken God heeft voorgeschreven, en welke gemakkelijk te onderscheiden is, dank zij zekeren uitwendigen teekenen, door welke de goddelijke Voorzienigheid hem heeft willen kenbaar maken, want, in eene zaak van dit belang zou de dwaling al te rampzalige gevolgen na zich sleepen. Daarom den mensch de vrijheid aanbieden, waarvan wij spreken, is hem de macht geven, den heiligsten der plichten straffeloos te ontaarden, hem te verlaten, het onveranderlijk goed verlatende om zich naar het kwaad te keeren: hetgeen, wij hebben het gezegd, de vrijheid niet meer is, maar een bederf der vrijheid en een slavernij der ziel in de verachtelijkheid der zonde.

Uit het maatschappelijk oogpunt beschouwd, wil dezelfde vrijheid, dat de Staat aan God geen enkelen eeredienst bewijst, of geen enkelen openbaren eeredienst toelaat: dat geen enkelen godsdienst aan den anderen voorgetrokken zij: dat alle beschouwd worden als dezelfde rechten hebbend, zonder zelfs op het volk acht te geven, dan zelfs als dat volk het Katholicisme belijdt. Maar, opdat het aldus ware, zou de burgerlijke communiteit waarlijk geen enkelen plicht jegens God moeten hebben, of, zoo zij er had, zich ongestraft ervan kunnen bevrijden, wat eveneens en klaarblijkelijk valsch is. Men zou inderdaad niet in twijfel kunnen trekken, dat de vereeniging in maatschappij der menschen het werk van den wil Gods is, hetzij men haar beschouwe in hare ledematen, in haren vorm, welke het gezag is, in hare oorzaak of in het getal en in de belangrijkheid der voordeelen, welke zij aan den mensch verschaft. Het is God die den mensch gemaakt heeft voor de maatschappij en die hem met zijn gelijken heeft vereenigd, opdat de behoeften zijner natuur, waaraan zijne pogingen alleen geen voldoening zouden kunnen geven, haar in de vereeniging konden vinden. Daarom moet de burgerlijke maatschappij als vereeniging, noodzakelijkerwijze God erkennen als haar beginsel en haar stichter en bijgevolg aan Zijne macht en aan Zijn gezag de hulde van haren eeredienst bewijzen. Niet vanwege de rechtvaardigheid, niet vanwege de rede kan de Staat godloochenaar zijn, of, wat op atheisme zou neerkomen, ten opzichte van alle godsdiensten zooals men zegt met dezelfde gesteltenissen zijn bezield, hun zonder onderscheid dezelfde rechten verleenend. Wijl het alzoo noodzakelijk is een godsdienst in de maatschappij te belijden, moet men dien belijden, welke de eenige ware is en welke men zonder moeite, minstens in de Katholieke landen, herkent aan de waarheidsteekenen, waarvan zij het schitterend karakter in zich draagt. Dien godsdienst moeten de Staatshoofden dus bewaren en beschermen, indien zij, zooals zij verplicht zijn, voorzichtiglijk en nuttiglijk in de belangen der communiteit willen voorzien. Want de openbare macht is ingesteld geworden ten nutte van hen, die bestuurd worden, en, ofschoon zij slechts als naaste doel heeft, de burgers te geleiden naar de welvaart van dit aardsche leven, is het toch voor haar een plicht voor den mensch niet te verminderen, doch integendeel te doen aangroeien het vermogen, om dat hoogste en heiligste goed te bereiken, waarin de eeuwige gelukzaligheid der menschen bestaat, wat zonder den godsdienst onmogelijk wordt.

Maar Wij hebben elders dit alles meer in bijzonderheden gezegd: de eenige opmerking, welke Wij voor het oogenblik willen maken, is dat eene vrijheid van die soort het meest de ware vrijheid benadeelt, hetzij der regeerenden, hetzij der geregeerd wordenden. De godsdienst daarentegen is haar wonderlijk nuttig, wijl zij den eersten oorsprong van de macht tot God doet opklimmen: wijl zij met een zeer ernstig gezag den vorsten de verplichting oplegt, hunne plichten niet te vergeten, niet met onrechtvaardigheid of hardheid te bevelen, en de volken met goedheid en bijna met eene vaderlijke liefde te geleiden. Van den anderen kant beveelt zij den burgers ten opzichte van de wettige macht onderwerping als aan de vertegenwoordigers van God aan: zij verbindt hen aan de hoofden van den Staat niet alleen door de banden der gehoorzaamheid, maar des eerbieds en der liefde, hun des opstand verbiedend en al de ondernemingen, welke de orde en de rust van den Staat storen kunnen, en die, in het kort, gelegenheid geven om door sterkere beperkingen de vrijheid der burgers te verminderen. Wij zeggen niets over de door den godsdienst aan de goede zeden bewezen diensten, en door de goede zeden aan de vrijheid zelve. Een feit door de rede bewezen en dat de geschiedenis bevestigt, is, dat de

(1) S: Th. II-II. Qu. LXXXI, a. 6.

— "Mi ta kere bo, mi jioe," e homber bieuw dici coe un boz conmoví, "pasobra un jioe sacadó di mentira no por mira su tata den wowo, manera bo ta mira mi."

I el á brasa i suntji su jioe.

— "Sigui asina anto, mi jioe", el a sigui despues di un momentoe. "Bo capitan a bisa mi koe bo ta un bon soldá, ma sea tambe un bon cristian i bringa coe energia contra e peligronan, koe ta rondona bo. Un homber di guerra, koe ta carga cruz di Senjor den su coerazon, tin masjá mérito, pasobra hende meste tin mas ánimo i constancia pa keda virtuoso den bida di soldá, koe pa nan gana un medalja coe nan balenteria personal. No laga nunca — maske ta solamente un momentoe — no laga nunca di halsa bo coerazon mainta i anochi na Dios, i si durante bo tempoe di pasa na campo bo tin mester di alimento spiritual, bai cerca pastoor, koe awe ainda a predica na un estilo asina imponente; le é no nenga di ricibi bo, esai mi ta sigura bo. ¿ Bo ta priminti mi esai ?"

E soldá a primi manoe di su tata bisando: "Mi ta priminti bo, papa."

— "Mi a trece e medalja bendicioná," e homber bieuw dici, "koe bo mama tabata carga, dia el a bendiciona bo na su cama di morto. Ta cos di mas precioso koe mi tin, ma mi ta doena bo é coe gustoe: Dios doena koe nunca e coerazon, riba cual e prenda-ai meste droemi, no sinti nunca ningun remordimiento."

E mucha homber a toema e medalja i el a suntji é.

Tabata un espectáculo imponente, seun ai, na cual mi tabata asisti asina acerca banda un lugá, na oenda mil i mas mil di hende tabata entrega nan na toer sorto di boroto, hasta escándalo.

Despues koe e homber bieuw a doena expansion na su coerazon, nos a bai toema algun refresco, te ora koe e hoben soldá mester a bai preparé pa parada. E ora-ai tata a toema despedida di su jioe. Mientras e jioe tabata bai na cabajería, e tata a kede, miré largoe, hopi ora largoe. — "Ata é ta bai aja, Senjor," é dici, i su wowonan tabata jen di lágrima atrobe, "mi tin conviccion koe mi jioe ta bon i virtuoso aínda; ¿ ma lo é keda asina, lo é persevera ?"

— "Mi ta kere, koe un tata meste ta orguljoso di tin asina un jioe," mi a respondé; "ta parce mi koe bo cuidao ta mas grandi koe mester."

E homber a sagudi su cabez, i é dici coe mi: „ Bo no sabi den ki peligro un mucha homber ta, meimei di amigoenan, koe ta bofon coe religion i coe virtud. Mester di masjá poco cos pa hacié catiboe di boracheria i sensualidad. I no meste stranja bo koe mi cuidao ta asina grandi, pasobra e vicionan-ai a destrui felicidad di mi familia un be caba pa semper. Lo mi por a conta bo un historia imponente di esai, ma parada, koe lo mi tin muchoe gustoe di mira, ta bai coeminsa pronto, i aworó mi tin koe cohe caminda di cas, pasobra mi ta biba aleuw i pa mi edad mi tin koe canna poco-poco.

— "Lo mi percura koe bo jega bo cas awenochi sin haci uso di bo pia; despues di parada bo por bien keda sosega un poco mas anto."

E bon homber no kier a tende pa mi ofrecementoe. El a bisami, koe é tabata costumá di camna na pia i koe é no kier a abusa di mi bondad. Ora mi a persisti el a acepta i bisa mi: "Si bo tin interes acerca, senjor, lo mi kier conta bo e circunstancia, koe a destrai felicidad di mi juventud i koe ta causa di mi miedoe asina grandi pa virtud di mi único jioe."

Mi a acepta, i nos a bai mira parada. Rei no a bini, courantnan i sigur no pa di promé be—a anuncia un mentira, ma, sinembargo, pa e mil i mas mil hendenan, koe a bai pa mira, tabatin basta ocasion pa nan diverti nan. Muziek, roffelmentoe di tamboer i boroto di armanan tabata zona na toer lugá. E masa di hende tabata move manera ola di lamá, na cada un di diferente evolucionnan de cabajería. Tabata parce como si mi amigoe bieuw tobata bini na bida atrobe, pasobra amor pa asina sorto di solemnidad militar no ta moeri nunca den coerazon di un soldá.

Ora toer cos a caba i pueblo coeminsa plama pa bai diverti nan aínda un poco mas ó pa busca caminda di bai cas, nos tabata busca un lugá retirá; i sintá ai riba un muraja kibrá, mi amigoe-soldá bieuw a conta mi e historia-aki.

(*E ta sigui.*)

—o—

vrijheid, de welvaart en de macht van een natie toenemen naar verhouding harer zedelijkheid.

En laten wij thans deze beschouwingen voortzetten betreffende de *vrijheid* om door het *woord* of door de *pers* alles uit te drukken, wat men wil. Voorzeker, zoo deze vrijheid niet juist gematigd wordt, zoo zij de grens en de maat overschrijdt, is zulk eene vrijheid, het behoeft nauwelijks gezegd te worden, geen recht. Want het recht is een zedelijk vermogen, en, zooals Wij gezegd hebben en zooals men het niet genoeg herzeggen kan, het zou ongerijmd zijn te gelooven, dat het natuurlijkerwijze en zonder onderscheid of oordeel aan de waarheid en aan de leugen, aan het goed en aan het kwaad behoort. Men heeft het recht het ware, het goede in den Staat met een voorzichtige vrijheid te verspreiden, opdat een grooter aantal er voordeel uit trekke: maar het is rechtvaardig, dat de openbare overheid hare zorg aanwende om de leugenachtige leeringen, de noodlottigste van alle pesten voor den geest, en de ondeugden, welke het hart en de zeden bederven, te beteugelen, om te beletten, dat het kwaad zich uitbreide, ten ondergang van de maatschappij. De afwijkingen van een bandeloozen geest, welke voor de onwetende menigte lichtelijk een ware onderdrukking worden, moeten door het gezag der wetten gestraft worden, evenzoo de aanslagen van het geweld tegen de zwakken bedreven. En die beteugeling is daarom te noodzakelijker, wijl het ontegenzeggelijk talrijkst gedeelte van de bevolking zich tegen die kunstgrepen van stijl en spitsvondigheden van redeneering, vooral wanneer dat alles de hartstochten streelt, in het geheel niet, of slechts met zeer groote moeite wachten kan. Verleen aan een ieder de onbeperkte macht, te spreken en te schrijven, niets zal heilig en onschendbaar blijven; niets zal gespaard worden, zelfs niet de eerste waarheden, de groote natuurlijke beginselen, welke men als een edel patrimonium, dat geheel de menschheid gemeen is, beschouwen moet. Aldus wordt de waarheid langzamerhand door de duisternissen overdekt, en men ziet, wat dikwijls gebeurt, de heerschappij der verderfelijkste en verschillendste dwalingen zich vestigen. Alles wat de bandeloosheid er bij wint, verliest de vrijheid; want men zal altijd de vrijheid zien toenemen en versterken, naarmate de bandeloosheid den breidel te meer gevoelen zal.—Maar is er van vrije onderwerpen spraak, welke God aan de twisten der menschen heeft overgelaten, dan is het aan ieder geoorloofd zich eene meening te vormen en die meening vrijelijk uit te drukken: de natuur stelt er geen hinderpaal tegen, want, door zulk eene vrijheid worden de menschen nooit gebracht tot het verdrukken der waarheid, en zij is dikwijls eene gelegenheid om haar te zoeken en haar te doen kennen.

(*Slot Volgt.*)

HUBILEO SACERDOTAL

DI

Mgr. H. A. M. Joosten.

—o—

Ajera nos digno obispoe a celebra e dia memorable, riba cual 25 anja pasá el a ricibi santa ordenacion sacerdotal i poblacion católica di Curaçao no a laga e circunstancia-ai pasa sin manifesta públicamente, koe semper ainda é tin biboe den su coerazon e amor, koe pader Vicario Joosten a gana aki den nos Vicariato, coe su amabilidad, su caridad i su celo apostólico. Aunke humilde, ma sigur sincero tabata e homenagenan moestrá na Su Ilustrisima.

Mainta tabatin den misa di Santa Ana na Otrobanda Sacrificio pontifical coe *Te Deum*, acompanjá coe música, na cual sacrificio, ademas di un número grandi di pader, hopi cientoe crejente a asisti mientras koe na Pietermaai muchanan di school catolicanan huntoe coe hopi otro cristian tabata prosterná dilanti di Tabernáculo den misa di N. S. di Rosario agradeciendo Dios pa e fortuna koe El a concede nos obispoe stimá i pidi na mes tempoe koe E doena Monsenjor Joosten bida largoe pa traha manera semper na gloria di Dios, na mayor florecimiento di Iglesia Católica i na bienestar spiritual i temporal di crejentenan den Vicariato di Curaçao.

Despues di Santoe Sacrificio i koe Monsenjor a bai su cas, henter Clero i diferente corperacion catolicanan di nos isla: Armbestuur, Colegio di colectantnan, Bestuur i Comisarionan di "Union di San Hosé" etc. etc. i muchoe particular a bai presenta Su Ilustrisima nan felicitacion i recibi su bendicion episcopal. Den e comisionnan tabatin un koe merece mencion especial. Den curso di e dianan-aki algun Catolica nomber di nos Vicariato, informá di Monsenjor su projecto di lanta un misa nobo den parokia di Santa Ana, a reani huntoe i forma nan na un Comité, koe lo encargué di juda Monsenjor den su noble plan, colectando placa aki i na fuistora, coe 'ne obhetoai E Comité, koe ta formá di Senjores *J. H. M. Ellis, J. S. Joubert, A. M. Dovale, François de Lima, A. L. Dovale, Cheri Nava, Theodor van der Linde* i *Jacques Correa*, a poné bao di presidencia di Reverendisimo Monsenjor B. Th. J. Frederiks i tabatin e idea feliz di eligi un comision for di su seno, koe ajera a bai manifesta Monsenjor nan projecto. Nos ta jama esai un idea feliz, pasobra ta sigur un precioso regalo pa Su Ilustrísima, di mira koe Catolicanan di Curaçao no ta indiferente, pa progreso di Catolicismo den nos Colonia.

E mes Comité-ai a prepara un otro homenage na Monsenjor Joosten. Coe contribucion di algun Catolica el a hiba ajera anochi un serenata pa Monsenjor. Di 7½ te 9½ ora, banda di música militar a toca dilanti di habitacion episcopal, escogiendo pa e ocasion solemne algun di e piesanan di mas boenita di su repertorio, cual su checucion a merece muchoe aplauso. Na mes tempoe tabata cendé algun luz di Bengala i despues di música un gritoe di "¡Biba Monsenjor!" a cera fiesta.

NIEUWSBERICHTEN.

CURAÇAO.

— Bij Gouv.-beschikking is *Coenraad Albert Gustaaf Everts* benoemd tot maréchaussée der 2e. klasse bij de brigade in deze kolonie; is aan den op St. Martin N. G. gestationeerden maréchaussée 1e. klasse *A. Smits*, op zijn verzoek, eervol ontslag uit 's Lands dienst verleend.

—

— Gisteren vierde Zijn Doorl. Hoogwaardigheid Mgr. H. A. M. Joosten den gedenkwaardigen dag, waarop Hij voor 25 jaren de heilige priesterwijding ontving. Ofschoon Curaçao nog eerst kort geleden dezen waardigen Bisschop ontvangen mocht, heeft Z. D. H. zich niettemin in een algemeene deelneming der Curaçaosche Katholieken mogen verheugen.

Reeds vroeg werd door het hijschen der vlaggen de feestdag aangekondigd. Ten half acht ure bereidde Z. D. H. zich voor tot het opdragen van zijn jubeloffer, waarbij Hij door de geheele clergé van Curaçao werd omringd. Een talrijke menigte was de blijde getuige der treffende plechtigheid en het was op haar aangezicht te lezen, dat het haar goed deed, dat de Hoogeerw. Pastoor der Parochie, die na het Evangelie een feestrede hield, haar tolk wilde zijn, om haar beste wenschen den Jubilaris over te brengen. Het koor luisterde de plechtigheid op door de uitvoering eener instrumentenmuziekmis en met een solemneel Te Deum werd de kerkelijke oefening gesloten.

In den loop van den dag ontving Mgr. de officieele felicitaties Zijner geestelijkheid, der leden van 't Armbestuur, van 't College der Collectanten, der Commissarissen van de St. Jozephs-Gezellen-Vereeniging en andere particulieren. In den achtermiddag kwam de HEdgestr. Heer Gouverneur zijn felicitaties in persoon den jubilaris aanbieden.

Ten half acht had men Mgr. een aangename verrassing bereid. Hem werd door eenige katholieken, bij monde van 't militaire muziekkorps, een luisterrijke serenade gebracht. Een keurig program was voor deze gelegenheid uitgekozen. De flink ingestudeerde stukken werden met veel smaak ten gehoore gebracht. Het afsteken van 't bengaalsch vuur gaf een aangename afwisseling. Het geheel was een waardig slot aan den heuchelijken dag. Met de kreet van "Biba Monseigneur!" ging de menigte toehoorders uiteen.

Voorzeker heeft Monseigneur Joosten op dezen dag de beste indrukken van het hem toegedane Curaçaosche volk ontvangen en zal de gedachtenis daaraan niet spoedig uit zijn geheugen worden weggewischt.

BUITENLAND.

BELGIË. — Br.·. Janson en Br.·. Feron, de leiders der Brusselsche radicalen, zijn door de Loge van al hunne maçonnieke waardigheden ontzet, omdat zij door de onthouding hunner partij op 19 Juni jl. de candidaten van het liberalisme hebben doen vallen.

Politiek wordt niet verhandeld in de Loge!

En eenieder behoudt zijne vrije denkwijze!

FRANKRIJK. 5 Aug. — Lesseps verzekert, dat het Panama-kanaal stellig in 1889 geopend zal zijn.

7 Aug.—Volgens mededeeling van den president der Fransche Landbouw-Maatschappij zijn de oogsten bijna geheel mislukt, ten gevolge van de jongste buitengewone zware regens. Het verlies wordt op 500 millioen francs geschat.

—Goblet, minister van Buitenlandsche Zaken, heeft al de Fransche gezanten in het buitenland onderricht om tegen de bezetting van Massowah door Italië te protesteeren.

8 Aug. — De betrekkingen tusschen Frankrijk en Italië zijn gespannen ten gevolge van de bezetting van Massowah. Italië heeft zijn protectoraat gesteld in Zeïla, waar Frankrijk beweert aanspraak op te hebben.

Eudes, generaal der Commune en president der vereeniging van de werkstakers van St. Etienne, is overleden.

10 Aug.— De werkstakers van St. Etienne hebben eene *meeting* georganiseerd, die door de politie gewapenderhand uiteen gedreven werd.

SPANJE. 5 Aug. — De kolom van de Kathedraal van Servilië is ingestort. Het gebouw is in gevaar. Een telegram van den Sn. meldt, dat er verder instorting plaats had van den middelkoepel, hetgeen het koor, het orgel en het hoofdaltaar beschadigd heeft. Persoonlijke ongelukken waren er niet. De minister van Openbare Werken bevond zich op de plaats des onheils.

DUITSCHLAND.— Er wordt verzekerd, dat het handschrift, hetwelk de Koningin van Engeland bij haar bezoek aan wijlen Keizer Friedrich moet hebben meegenomen, een omstandig verhaal, door een hoogen lijder zelf opgesteld, bevat over de verschillende behandelwijzen, welke hij ondergaan, en de smarten, welke hij verdragen heeft.

5 Aug.— Keizer Wilhelm II is te Potsdam teruggekeerd.

— De Candidatuur van Dr. Virchow voor het rectorschap van de Universiteit van Berlijn is mislukt. De stelling, die hij verdedigd heeft, handelde over de ziekte van wijlen Keizer Friedrich.

8 Aug.— In November a. s. zal Keizer Wilhelm II Londen bezoeken.

ENGELAND.— Sir James Fergusson deelde in eene zitting in het Lagerhuis mede, dat de regeering een petitie van Britsche onderdanen op Java heeft ontvangen, waarin de wensch wordt geuit, dat bij de Nederlandsche regeering stappen gedaan worden, ten einde opheffing van den militieplicht voor hen te verkrijgen. In de verdragen is geene bepaling opgenomen, waarbij de Engelschen op Java van den militieplicht worden vrijgesteld. Indien de verzoekers kunnen bewijzen dat de onderdanen uit andere landen van den militiedienst op Java zijn vrijgesteld, zal de regeering vertoogen indienen.

— Uit Dublin wordt gemeld dat een Engelsche strijdmacht, waarbij zich inlandsche hulptroepen hadden gevoegd in de vorige maand, een aanval op Ierloische opstandelingen die door Ishangana werden aangevoerd, en hen op de vlucht joeg, na een gevecht van zes uren, waarbij aan weerzijden ernstige verliezen zijn geleden. Uit Iodoeland meldt men, dat het opperhoofd van het district Inkanthla den vriend den Engelschen Sokodyata heeft aangevallen. Indien hij dit opperhoofd had overwonnen, zou hij zich met zijne geheele macht tegen de residentie van den Engelschen vertegenwoordiger hebben gericht. Daarom kwam deze ambtenaar met politie en vrijwilligen en dreef de vijanden terug, na een gevecht dat eenige uren duurde en waarin den aanvaliers zware verliezen werden toegebracht.

— Het Iersche episcopaat, op 7 en 8 Juni jl. nogmaals te Maynooth vergaderd, heeft betreffende de voornaamste grieven der Iersche pachters een *Verklaring* uitgevaardigd, welke, tegenover de dikwijls valsche voorstelling der agrarische quaestie, tot heldere voorlichting kan dienen en tevens de Britsche Regeering waarschuwt voor de onvermijdelijke gevolgen van een onrechtvaardig systeem. De Iersche pachter verlangt geenszins eigenmachtig en eenzijdig zijn pacht naar believen te veranderen, maar hij wil evenmin dat de landheer zijnerzijds de pachtsom geheel willekeurig zal regelen. Hij wil een onpartijdig gerechtshof, 't welk de pachtsom naar recht en billijkheid zal vaststellen.

Heeft het parlement de rechtmatigheid van dien eerste reeds erkend bij de Land-acte van 1881 en volgende regelingen: maar in de *praktijk* staan den meesten pachters onoverkomelijke hinderpalen in den weg om hen te beletten recht te zoeken bij de ingestelde rechtbanken. Tot die hinderpalen behooren vooral zijn achterstallige schulden, op grond waarvan de landlord hem nog steeds van huis en hof verjagen kan, terwijl zijn klacht zelve niet ontvankelijk is. Ook zijn allen, wien eenmaal de pacht is opgezegd, onder de tegenwoordige wetgeving geheel weerloos. En dit alles is te pijnlijker, wijl gelijktijdig in Schotland gebleken is, dat zeer goed een wettelijke regeling mogelijk is tot een billijke pacht- en schuldredactie te geraken. Daar in Schotland is thans de pacht met 30 pCt. en de achterstallige schuld met 60 pCt. verminderd. Een voorstel om bedoelde Schotsche wet ook onder *Ierland* uit te breiden is onlangs *verworpen!* Indien echter het Parlement niet zeer spoedig een doortastenden maatregel tot bescherming der Iersche pachters neemt, dan voorzien H. D. Hoogw. de noodlottigste gevolgen voor de openbare orde en het heil des volks.

Deze Verklaring is geteekend door de vier aartsbisschoppen der Iersche kerkprovinciën en de 27 suffragaanbisschoppen, dus door het gezamenlijk Iersch episcopaat; er is dus wel een hoogst ernstige waarschuwing voor het kabinet Salisbury, dat slechts van dwang en geweld of *coertion* droomt.

5 Aug.— James O'Kelly, journalist en Lid van het Lagerhuis, is in hechtenis genomen naar aanleiding van zijne geschriften tegen de toepassing van de *Crimes-act*.

— In antwoord op de gelukwenschen van den Gemeenteraad van Sheffield, bij gelegenheid van zijn gouden bruiloft, zeide Gladstone zijn politieken loopbaan niet als geëindigd te beschouwen, zoolang Ierland geen zelfregeering heeft.

BULGARIJE. 5 Aug.— Uit Parijs wordt geseind dat de Europeesche Staten overeengekomen zijn om van de Porte te eischen, dat zij prins Ferdinand zal dwingen om afstand van den troon te doen.

Te Routschouk zijn twee personen gearresteerd wegens poging tot moord tegen prins Ferdinand gepleegd.

V. S. v. N.-AMERIKA. 8 Aug.— In de Bowery Straat te New York had er een brand plaats, waarbij 15 personen het leven verloren hebben.

10 Aug.— Uit New-York wordt gemeld, dat de publieke schuld, tot den 31 Juli jl, met 4 millioen 100 duizend dollars verminderd is.

VENEZUELA.—Een op het eiland Trinidad verschijnend blad, *El Venezolano*, bevat een artikel, waarin o. m. gezegd wordt, dat, dank zij het diplomatiek talent van generaal Guzman Blanco, men op goeden weg is om een einde te maken aan de tusschen Venezuela en Engeland bestaande spanning. De grensquaestie staat op het punt te worden geregeld. De 30 % differentieel recht op koopwaren, uit Britsche Antillen in Venezuela ingevoerd, zal worden opgeheven.

Falsificacion di Historia.

VI.

Papesa Juana.

Segun un cuenta bieuw, poco despues di meimei di siglo nueb.., esta: meimei di Papa Leon IV (855) i Benedicto III, un mohé, koe tabata pasa pa homber, a ocupa Silja papal i goberna Iglesia dos anja, dos luna i cuater dia largoe.

E historia-ai ta worde contá asina: Un mucha mohé, koe a nace na Mainz, tabata mandá na Atenas pa su amante, na oenda semper el a bisti na homber. Ai na Atenas é tabata toema su estudio. Progresonan, koe e mohé-homber tabata haci den diferente ciencianan, tabata asina grandi, koe no tabatin ni un estudiante mas pa igualé; i a sosode, koe despues atras, tempoe é tabata doena les den gramática, retórica i dialectica na Roma, maestro i profesornan di mas eminente tabata sinja cerca dje. Coe su ciencia i na mes tempoe coe su manera di biba el a gana muchoe aprecio den Ciudad Eterna, i ora Papa Leon IV a moeri na anja 855, e mohé-homber tabata eligí Papa, coe unanimidad di voto. Ma despues di algun tempoe koe é tabata riba trono papal, é mentira a bini na cla i causa no poco escándalo.

Ata fábula di Papesa Juana. Maske é ta tramá di un manera masjá descuidá i, segun Gfrörer su huicio, solamente "hende masjá bobo" por keré, den su pormenornan é tin muchoe cos odioso pa koe enemigoenan di Papado por a laga di haci uso di dje. Principalmente Protestantnan di siglo XVI tabata considera e fábula como un arma precioso, koe nan tabata usa muchoe den nan lucha contra Papado. Esai a obliga Catolicanan tambe na ocupa nan atencion coe n' e pretendido Papa-mohé. I di ai a nace un lucha na fabor i contra Papesa Juana, i coe un resultado briljante tabata probá, koe hende no por doena ni di mas minimo balor históriCo na e fábula. Hasta Protestantnan, célebre pa nan conocementoe di historia, a pone nan coe i despues di Leibnitz na banda di Catolicanan riba e asuntoe-ai.

Hoelanda su parti, koe el a toema den e lucha coe respecto na Papesa Juana, no ta chikitoe. Un di e mas célebre bringadónan contra existencia histórica di e Papesa ta un profesor di Amsterdam, un Protestant jamá, David Blondel, kende su profundo tratado riba e cuestion-ai, publicá den anja 1647, no solamente tabata publicá di nobo na 1649, ma na 1657 é tabata traduci na Latin tambe. Profesor Samuel Maresius a bin presenté na Groningen, i el a toema e Papa-mohé bao di su proteccion i cubrié coe escudo di su fanatismo, na mes tempoe koe F. Spanheim Jr. di Leiden tabata busca di consola amigoenan di Papesa Juana, koe e golpinan koe Blondel a doena e Papesa no tabata mortal. Ma esai no a sirbi pa nada. Ni tratado di Hermann Hoegger, ni un biografia, koe na 1722 un desconocido a publica di Papesa Juana, a alivia e golpinan di Blondel ni un poco. Un siglo despues, na 1826, dos Protestant, G. H. M. Delprat i un anónimo den "*Vaderlandsche Letteroefeningen*" a bolbe examina cadáver di Papesa Juana i nan a confirma su morto. E fin tristoe-ai a excitá un campasion asina intimo cerca N. C. Kist, koe el a loebida hasta gloria di su profesorado i busca di supla bida atrobe den curpa di e difuntoe asina profundamente lamentá. Ma e spada koe n' e tempoe-aja Blondel a maneha coe asina tantoe talento, tabata brilja awor den manoe no menos fuerte di profesor J. H. Wensing di Warmond, i un boeki di 600 página (*De verhandeling van N. C. Kist over de Pausin Johanna nagelezen en getoetst door J. H. Wensing, 's Gravenhage, 1845.*) tabata e caha di morto, den cual Papesa Juana i célebre nomber di profesor Kist tabata derá.

Awendia ainda algun hende loco, algun courant sin ningun balor lo por usa e fábula di Papesa Juana coe ciertoe satisfaccion inocente di hende ignorante i crédulo, hasta un ó otro enemigoe fanático di Iglesia i di Papado lo por usé bao di manoe pa tene na bida e tradicion Luterano di Roma i Bibilonia, papa i anti-Cristoe, — ma den mundoe *cientifico* di awendia Papesa Juana no ta sino un cuenta di nanzi. Ningun hende di importancia, koe ta respeta su mes nomber un poco, lo risca awe di sostene, koe meimei di Leon IV i Benedicto III, un mohé a ocupa Silja papal. E siguiente hechonan ta haci esai imposible. 1°. No tin lugá pa Papesa Juana meimei di Leon IV i Benedicto III, koe probablemente tabata eligí pa Papa den e mes luna di Juli, den cual Leon IV a moeri. Un diploma coe fecha 7 di October 855, koe Papa Benedicto III a doena na abadía di Corbie, asina mes koe placa i medaljanan coe nomber di emperador Lotharius († 28 September 855) i di Papa Benedicto no ta laga pa e supuesto Papa-mohé e tempoe, koe su historia fabulosa ta exigí p' é.— 2°. Segun Hincmar di Rheims, un mensagero, koe el a manda na Roma, a haja nobo di morto di Leon IV *na caminda* i ora el a jega Roma ja el a haja Papa Benedicto III riba trono papal caba, kende a acepta e peticion di Hincmar koe el a hiba.— 3°. Ningun *contemporáneo* sabi algo di e Papa-mohé; durante *tres* siglo, koe a sigui, tampoe no tin nada papiá di djé.— 4°. E fábula-ai no a parce sino te den siglo XIII den crónica di Martinus Polonus († 1278) cerca Stephanus de Borbone († 1261) i cerca Ptolomeus di Lucca. Den manuscrito bieuwnan di *Liber Pontificalis* di Marianus Scotus († 1086) i di Sigebert Gemblums († 1112), di Papa Benedicto III a sigui *inmediatamente* riba Leon IV. E scirbidonan-aki no conoce Papesa Juana, mescos koe Martinus Polonus, den kende su historia e fábula di Papa-mohé tabata hincá despues (di 1278 na 1312).

Obligá pa forza di e pruebanan-ai i pa otro mas ainda, principal scirbidó protestantnan ta doena awendia como nan conviccion positivo, koe e historia di un mohé bistí na homber koe tabata Papa ta un *fábula*. Neander, por eheinplo, ta jamé un cuenta di nanzi, i Hase ta declara, "koe ciencia protestant a laga e historia-ai bula." E historia no tin, segun Hase, "ni apariencia di un calumnia ni di un alegoría pa bofón, ma é parce un lejenda koe a sali for di Oost, i koe debe su nacementoe na un bofonamentoe poético inocente (?) coe forza mas grandi di e tempoe aja." F. C. Baur di Tübinger ta papia ainda mas terminantemente: "Meimei di Leon IV i Benedicto III"— asina Baur, Protestant, ta bisa—"Papesa Juana a hunga su papel. Koe hende a kere hopi tempoe na su existencia histórica, esai meste ta atribuí solamente na *interes di partido di Protestantnan.* Caracter no-histórico di ningun otro *hecho imaginá* di e sorto-ai ta asina fácil pa hende descubrí, manera aki."

Basá riba documento indiscutible, historiador catolicanan i esnan protestant, koe tin autoridad i koe ta stima verdad, ta bini di acuerdo akiden: koe den lista di Papanan no ta keda ningun lugá pa e Papesa Juana, di cual tabatin tantoe papiá promé aja, i koe su célebre lejenda, asina hopi be usá den lucha contra Papado, no ta nada mas koe un fábula koe a gasta caba, si algun tempoe é tabatin un poco mérito pa partido enemigoe di Iglesia.

Laatste Berichten.

11 Augustus.

PARIJS.— Mgr. Hastey, aartsbisschop van Cambrai, is overleden.

— Te Amiens had er eene botsing plaats tusschen Franschen en vreemdelingen; de politie heeft zeven personen gearresteerd, waaronder vier vreemdelingen; men vreest verdere ongeregeldheden.

— Bij de begrafenis van Eudes heeft men eene anarchistische vertooning gemaakt vóór het standbeeld van Voltaire. De politie is tusschen beide gekomen en verdreef de menigte; er waren verschillende gewonden.

NEW-YORK.— Ten gevolge van overtreding der wet heeft de Justitie een enquête ingesteld op de inrichting van de Maatschappij ter raffineering van suiker.

WASHINGTON.— Gisteren werd de wet aangenomen, waarbij de immigratie der Chineezen in de Vereenigde Staten geheel verboden wordt.

TYD-TAFEL.

DE STOOMSCHEPEN VAN "THE RED D LINE"

TUSSCHEN

NEW-YORK,

LA GUAYRA, PUERTO CABELLO, CURAÇAO EN MARACAIBO.

1888.	Philadelphia.	Caracas.	Valencia.	Philadelphia	Caracas.	Valencia
Vertrekt van NEW YORK....	Juli 3	Juli 14	Aug. 2	Aug. 15	Aug. 25	Sept. 6
Komt aan te CURAÇAO....	10	21	9	22	Sept. 1	13
Vertrekt van "	11	23	11	23	3	15
Komt aan te Pto. CABELLO.	12	24	12	24	4	16
Vertrekt van "	12	24	13	24	4	17
Komt aan te LA GUAYRA..	13	25	14	25	5	18
Vertrekt van "	18	30	18	30	11	22
Komt aan te Pto. CABELLO	19	Aug. 1	19	31	12	23
Vertrekt van "	19	1	20	31	12	24
Komt aan te CURAÇAO....	20	2	21	Sept. 1	13	25
Vertrekt van "	21	3	22	3	14	26
en doet La Guayra aan.... om passagiers en mails in te nemen en te landen.	22	4	23	4	15	27
Komt aan te NEW YORK....	29	11	29	11	22	Oct. 4

Stoomschip Maracaibo.

Vertrekt van CURAÇAO....	Juli 12	Juli 24	Aug. 12	Aug. 24	Sept. 4	Sept. 16
Komt aan te MARACAIBO....	13	25	13	25	5	17
Vertrekt van "	19	Aug. 1	19	31	12	23
Komt aan te CURAÇAO......	20	2	20	Sept. 1	13	24

De Stoomschepen van deze lijn zijn expresselijk in Philadelphia voor deze vaart gebouwd en hebben zeer geriefelijke kajuiten voor passagiers.

RIVAS, BRAASCH & FENSOHN,
Agenten op Curaçao

De Curaçaosche Phosphaat Maatschappij
„ASCENSION".

BUITENGEWONE ALGEMEENE VERGADERING der aandeelhouders op Zaterdag den 18 dezer, 's avonds 8 uur, in 't Hotel Sasso, ter behandeling van artikel 44.

Namens het Bestuur
De Secretaris,
J. H. M. ELLIS.

Curaçao 9 Augustus 1888.

AVISO.

Vuelvo á repetir, al público en general y al comercio en particular que no respondo por ninguna deuda contraida en mi nombre, ni con mi firma, solamente personalmente por mi ó por mi hijo Julio.

Curaçao 11 Agosto 1888.

J. P. FIDANQUE.

PASTA PECTORAL y JARABE de NAFÉ de DELANGRENIER 53, Rue Vivienne PARIS

Contra los *Rhumas*, *GRIPE*, *Bronquitis*, Irritaciones del *Pecho* y la *Garganta*. — Cincuenta Medicos de los Hospitales de Paris han comprobado su poderosa eficacia. No contiene opio ni sales de opio, tales como la *morfina* ó *codeina*: puede darse sin temor a los niños atacados de tos ó de COQUELUCHE.

Véritable RACAHOUT de los Arabes de DELANGRENIER

Indispensable á las personas debiles del pecho ó del estómago y á las que padecen de digestiones laboriosas. Es particularmente apreciable para los niños en quienes favorece el desarrollo de las fuerzas y el crecimiento, preservándoles de las enfermedades comunes á la niñez. *Aprobados por los miembros de la Academia de Medicina de Francia.*

DEPOSITO en todas las BUENAS FARMACIAS de las AMÉRICAS

I. S. SCHEIDELAAR

tin honor di participa, na público en general i na su favorecedornan en particular, koe el a hiba su pakoes den Caja Grandi di Otrobanda, dilanti di "Panadería Nacional."

Curaçao, 13 di Juli 1888.

La VELOUTINE
Polvos de Arroz especial
PREPARADO AL BISMUTO
Por CH. FAY, Perfumista
9, Rue de la Paix, 9, PARIS
... las Perfumistas y Peluqueros de Francia y Estranjeros

ASMA
... las NEURALGIAS ... se curan al instante con los TUBOS-LAVASSEUR ... CRONIER. Exijir el Sello de la Garantía de la Union de los Fabricantes.
París: Farmacia ROBIQUET, 23, rue de la Monnaie, y en las principales de las Américas

De ondergeteekende heeft de eer het publiek te berichten dat hij zijne smederij, koper- en blikslagerij op nieuw heeft ingericht.

Zich beleefdelijk aanbevelende voor alle werkzaamheden, tot het vak behoorende, belooft hij eene prompte en billijke bediening.

Curaçao, 18 Mei 1888.
H. SCHEIDELAAR.

IMPRENTA DE LA LIBRERIA DE A. BETHENCOURT É HIJOS, CURAÇAO.